

Prírodoveda

Charakteristika predmetu

Vzdelávací štandard predmetu je konštruovaný tak, aby si žiaci postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústredia na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie a kategorizačné spôsobilosti. Neskôr sa sústredia na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjané sú spôsobilosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Učiteľ vedie žiakov do situácií, v ktorých je ich úlohou vyjadrovať aktuálne poznanie, diskutovať s vrstovníkmi o vysvetleniach pozorovaných skutočností. Zároveň poskytuje žiakom dostatok času na skúmanie situácií a javov tak, aby sami získali nové poznanie, ktoré je funkčne začlenené v ich aktuálnom systéme vedomostí. Učiteľ usmerňuje žiakov, ktorých úlohou je samostatne tvoriť nové poznatky vlastnou bádateľskou činnosťou. Prírodoveda vedie žiakov k premýšľaniu, skúmaniu, hľadaniu informácií, zvažovaniu, usudzovaniu a k tvorbe záverov, ktoré sú argumentačne podložené, či už minulou a aktuálnou skúsenosťou, alebo inak získavanými objektívnymi informáciami.

ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Názov predmetu:	Prírodoveda
Ročník:	Tretí
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h
Počet hodín v ŠkVP:	0 h
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

KOMPETENCIE

Žiaci:

- spoznávajú životné prostredie a pozorujú zmeny, ktoré sa v ňom dejú,
- vyjadrujú svoje predstavy o javoch slovom a obrazom, diskutujú o svojich aktuálnych predstavách,
- argumentujú a menia svoje naivné predstavy a vysvetlenia vplyvom argumentácie a/alebo vlastného bádania,
- samostatne vyhľadávajú informácie v rôznych informačných zdrojoch a vo vybraných prírodovedných témach vedú veku primeranú a úrovni poznania zodpovedajúcu diskusiu,
- pozorujú detaily prírodných objektov a prírodných javov a na ich základe rozvíjajú svoje aktuálne poznanie,
- kategorizujú prírodné objekty na základe pozorovateľných znakov,
- identifikujú faktory (premenné), ktoré vplyvajú na priebeh pozorovaných či skúmaných situácií a javov,
- experimentujú so zmenami podmienok a vyslovujú závery z vlastného bádania,
- vytvárajú si vlastné poznámky z prírodovednej aktivity a uvedomujú si ich význam pri tvorbe záveru zo zrealizovanej činnosti,
- majú osvojené základné prírodovedné pojmy, pričom ich vzájomne prepájajú a vytvárajú vysvetlenia,
- odlišujú vedeckú terminológiu od bežnej, hovorovej komunikácie,
- chápu význam výsledkov vedy pre každodenný život a objektívne posudzujú pozitívne a negatívne vplyvy vedy a technológií na prírodu a celkové životné prostredie,
- citlivo pristupujú k živej prírode,
- majú tendenciu vytvárať vysvetlenia,
- dokážu meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak sú ovplyvňované logickou argumentáciou.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Rastliny a huby (8 h)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ životný cyklus rastlín, dĺžka života rastlín ✓ význam lesa pre človeka ✓ zemiak (ľuľok zemiakový), cukrová repa, pšenica ozimná ✓ liečivé rastliny, odvar, výluh, žihľava dvojdomá, repík lekársky, lipa malolistá, skorocel kopijovitý, materina dúška ✓ jedovaté rastliny ✓ jedlé, nejedlé a jedovaté huby, plesne, kvasinky	<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať životný cyklus známeho rastlinného druhu: stromu - pagaštan konský; byliny – fazuľa obyčajná ✓ že niektoré rastliny žijú kratšie a iné dlhšie, ✓ že rastlina počas života kvitne a prinesie semená ✓ že zo semien na jar vyrastajú nové rastliny ✓ že niektoré rastliny na jar nevyrastajú zo semien, ale z koreňov, hľúz alebo cibúľ, ktoré sú počas zimy ukryté v zemi ✓ hodnotiť význam stromov (lesa, dreva) pre človeka ✓ skúmať život na vybranom strome ✓ vyhľadať chýbajúce informácie a zistenia prezentovať ✓ rozpoznať typické poľné plodiny ✓ hodnotiť význam pestovania vybraných poľných plodín ✓ že mnohé rastliny obsahujú látky, ktoré pomáhajú liečiť zranenia a ochorenia ✓ že liečivé látky sa nachádzajú v rôznych častiach rastliny (uvedie päť príkladov) ✓ pripraviť z liečivých bylín odvar a výluh a vysvetliť medzi nimi rozdiel ✓ že neznáma rastlina môže byť jedovatá ✓ vysvetliť, akým spôsobom sa môže jed dostať do tela ✓ že huby nepatria medzi rastliny ✓ určiť na piatich hubách, či sú jedlé, nejedlé alebo jedovaté

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ že medzi huby zaraďujeme aj plesne a kvasinky
--	---

Živočíchy (7 h)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ryby: kapor obyčajný, štika obyčajná ✓ obojživelníky: skokan hnedý ✓ plazy: jašterica múrová, užovka obyčajná ✓ vtáky: sýkorka veľká, lastovička obyčajná, drozd čierny ✓ cicavce: jež tmavý, krt obyčajný, mačka domáca ✓ živočíchy bez vnútornej kostry: babôčka pávooká, slimák záhradný 	<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať spôsob života vybraných zástupcov živočíšnej ríše (ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, bezstavovce) ✓ opísať vzťah vybraných živočíšnych druhov k prostrediu, v ktorom žijú

Človek (7 h)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ trávenie, energia, stavebné látky, obezita, potravinová pyramída ✓ vylučovanie, moč, potenie ✓ pitný režim 	<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že trávenie je proces, pri ktorom si človek ponecháva v tele z potravy látky, ktoré potrebuje a zvyšok z tela vylučuje ✓ vysvetliť proces trávenia človeka ✓ zakresliť časti tráviacej sústavy ✓ vysvetliť, čo sa v zakreslených častiach sústavy deje s potravou ✓ zdôvodniť, na čo človek využíva získanú energiu a stavebné látky ✓ vysvetliť vznik obezity ✓ vysvetliť princíp potravinovej pyramídy ✓ vytvoriť týždenný jedálny lístok založený na vedomostiach o správnej životospráve ✓ vysvetliť, ako sa dostáva voda do

	<p>organizmu a ako sa z neho vylučuje</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zakresliť, ako sa voda dostáva do organizmu a ako sa z neho vylučuje ✓ vysvetliť pitný režim ✓ realizovať prieskum o pitnom režime ✓ zhodnotiť výsledky prieskumu vzhľadom na vedomosti o správnej životospráve ✓ odporučiť zmeny v pitnom režime
--	---

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov (11 h)

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vzduch, kyslík, oxid uhličitý, prúdenie vzduchu, vietor, zrážky ✓ teplota prostredia ✓ teplo, teplota, teplomer, telesná teplota ✓ kolobeh vody v prírode, dážď, sneh, hmla, topenie, vyparovanie, tuhnutie ✓ tuhé, kvapalné a plynné látky ✓ rozpúšťanie a topenie ✓ plávajúce a neplávajúce predmety, nadľahčovanie telies vo vode ✓ objem a hmotnosť 	<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že vzduch je potrebný pre život mnohých organizmov ✓ že vzduch sa nachádza všade, vyplňa priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne ✓ že vietor je pohybujúci sa vzduch ✓ vysvetliť vznik vetra použitím poznatku o stúpaní teplého a klesaní studeného vzduchu ✓ vysvetliť fungovanie teplotovzdušného balóna ✓ navrhnuť spôsob merania rýchlosti a smeru prúdenia vzduchu ✓ navrhnuť spôsob, akým je možné merať množstvo zrážok ✓ realizovať dlhodobé pozorovanie znakov počasia a z výsledkov

	<p>vyvodiť závery</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že najväčším zdrojom tepla je Slnko ✓ že teplo vzniká aj horením látok alebo trením ✓ že teplo tvorí aj väčšina živočíchov ✓ že teplo spôsobuje zvyšovanie teploty látok ✓ skúmať stálosť telesnej teploty ✓ porovnať telesnú teplotu detí a dospelých ✓ vysvetliť na príkladoch rozdiel, že niektoré látky sa zahrievajú rýchlejšie a iné pomalšie ✓ že látky môžu byť v troch skupenstvách –tuhé, kvapalné a plynné ✓ vysvetliť zmeny skupenstiev na príklade vody a použiť pri tom pojmy topenie, vyparovanie a tuhnutie ✓ vysvetliť vznik dažďa, snehu a hmly, pričom využije poznatky o skupenských premenách ✓ vysvetliť kolobeh vody v prírode ✓ vysvetliť rozdiel medzi rozpúšťaním a topením ✓ že niektoré látky plávajú na vode, iné klesajú ku dnu ✓ navrhnúť postup, ako z neplávajúceho predmetu vytvoriť plávajúci a naopak ✓ že predmety sa javia na vzduchu
--	---

	<p>ťažšie ako vo vode</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že objem vyjadruje to, akú časť priestoru predmet zaberá ✓ navrhnúť postup porovnávania (merania) objemu a hmotnosti dvoch predmetov
--	---

PRIEREZOVÉ TÉMY

Sú integrované do jednotlivých tematických celkov.

METÓDY, FORMY A POSTUPY VYUČOVANIA

Motivačné metódy- motivačné rozprávanie, rozhovor, demonštrácia.

Expozičné metódy- metódy k vyvodzovaniu nového učiva: metódy slovného prejavu, práce s učebnicou, metódy zmyslového nazerania - pozorovanie, demonštrácia pokusov, pomôcky.

Fixačné metódy - vedú k upevňovaniu, precvičovaniu poznatkov - metódy ústneho a písomného opakovania úloh - písomné práce, zápisy prebratého učiva, samostatné riešenie úloh.

Diagnostické metódy - metódy ústneho a písomného preverovania a klasifikácie.

Didaktické hry

Metodické formy: rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, zostavenie plánu, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, samostatné štúdium, písomné práce, práca s IKT. *Sociálne formy*: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie.

UČEBNÉ ZDROJE

- učebnice
- internet, odborná literatúra
- vlastné materiály

HODNOTENIE PREDMETU

Pri hodnotení žiakov v 3. ročníku vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. 5. 2011.

Žiaci sú hodnotení stupnicou známok 1 – 5. Hodnotenie učebných výsledkov žiakov budeme zisťovať týmito metódami:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôznymi druhmi skúšok: ústnymi, písomnými a didaktickými testami,
- analýzou výsledkov praktických činností žiaka.

Percentuálne hodnotenie:

$$100\% - 90\% = 1$$

$$89\% - 75\% = 2$$

$$74\% - 50\% = 3$$

$$49\% - 25\% = 4$$

$$24\% - 0\% = 5$$